

Rada
Európskej únie

V Bruseli 19. decembra 2023
(OR. en)

16267/23

**Medziinštitucionálny spis:
2023/0444 (NLE)**

**ENER 667
ECOFIN 1322**

LEGISLATÍVNE AKTY A INÉ PRÁVNE AKTY

Predmet: NARIADENIE RADY, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2022/2576, pokiaľ ide o predĺženie obdobia jeho uplatňovania

NARIADENIE RADY (EÚ) 2023/...

Z ...,

**ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2022/2576,
pokiaľ ide o predĺženie obdobia jeho uplatňovania**

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 122 ods. 1,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

keďže:

- (1) Nariadenie Rady (EÚ) 2022/2576¹ bolo prijaté v reakcii na krízu dodávok plynu spôsobenú nevyprovokovanou a neodôvodnenou útočnou vojnou Ruska proti Ukrajine a na potrebu Únie reagovať dočasnými opatreniami v duchu solidarity medzi členskými štátmi. Jeho cieľom je zmierniť vplyv na cenu plynu riešením dopytu po ňom a jeho ponuky, zaistením bezpečnosti dodávok v celej Únii a posilnením solidarity.
- (2) V nariadení (EÚ) 2022/2576 sa stanovuje dočasný právny rámec na lepšiu koordináciu nákupu plynu, opatrenia na predchádzanie nadmerným cenám plynu a nadmernej vnútrodennej volatility na trhoch s energetickými derivátmi a opatrenia v prípade stavu núdze v oblasti dodávok plynu.
- (3) Obdobie uplatňovania nariadenia (EÚ) 2022/2576 bolo pôvodne obmedzené do 30. decembra 2023.

¹ Nariadenie Rady (EÚ) 2022/2576 z 19. decembra 2022 o posilnení solidarity prostredníctvom lepšej koordinácie nákupu plynu, spoľahlivých referenčných cien a cezhraničnej výmeny plynu (Ú. v. EÚ L 335, 29.12.2022, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2576/oj>).

- (4) V súlade s článkom 30 nariadenia (EÚ) 2022/2576 Komisia uskutočnila preskúmanie uvedeného nariadenia a 28. septembra 2023 vydala správu, v ktorej sa zhrnuli hlavné zistenia (ďalej len „správa“). V správe sa dospelo k záveru, že nariadenie (EÚ) 2022/2576 zohralo dôležitú úlohu pri stabilizácii situácie na trhu s plynom a pri zabezpečení primeraných dodávok plynu do Únie a že tvorí dôležitú súčasť súboru nástrojov na zaistenie bezpečnosti dodávok plynu do Únie.
- (5) V nariadení (EÚ) 2022/2576 sa stanovuje urýchlené zriadenie služby, ktorou sa umožní agregácia dopytu a spoločný nákup plynu a vyžaduje sa, aby členské štáty prijali vhodné opatrenia na zabezpečenie toho, aby sa plynárenské podniky a podniky spotrebúvajúce plyn, ktoré podliehajú ich jurisdikcii, zúčastňovali na procese agregácie dopytu organizovanom poskytovateľom služieb ako na jednom z možných prostriedkov na dosiahnutie cieľov naplnenia uvedených v nariadení Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1938². Členské štáty a plynárenské podniky, ako aj podniky spotrebúvajúce plyn sa na mechanizme agregácie dopytu a spoločného nákupu zriadenom podľa nariadenia (EÚ) 2022/2576 (ďalej len „AggregateEU“) účinne podieľajú a prispeli k tomu, aby sa do októbra 2023 dosiahla celková agregácia dopytu po plyne v objeme 44,04 miliárd metrov kubických, čo zodpovedá viac ako trojnásobku povinného objemu agregácie dopytu. Z toho vyplýva, že mechanizmus AggregateEU vyvolal veľký záujem účastníkov trhu.

² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1938 z 25. októbra 2017 o opatreniach na zaistenie bezpečnosti dodávok plynu a o zrušení nariadenia (EÚ) č. 994/2010 (Ú. v. EÚ L 280, 28.10.2017, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1938/oj>).

- (6) V správe sa dospelo k záveru, že mechanizmus AggregateEU poskytol európskym kupujúcim dodatočné príležitosti na obstaranie plynu od spoľahlivých dodávateľov za konkurenčných podmienok a zabezpečil transparentnosť dopytu a ponuky na trhu, čím prispel k zníženiu volatility trhov.
- (7) Pokiaľ ide o pravidlá dohľadu nad trhom, v nariadení (EÚ) 2022/2576 sa vyžaduje, aby obchodné miesta, na ktorých sa obchoduje s komoditnými derivátmi týkajúcimi sa energie, zriadili pre každý komoditný derivát týkajúci sa energie, s ktorým sa na nich obchoduje, mechanizmus riadenia vnútrodennej volatility založený na hornej a dolnej cenovej hranici, ktorou sa vymedzujú ceny, nad a pod ktorými sa nesmú vykonávať objednávky (ďalej len „mechanizmus riadenia vnútrodennej volatility“). V správe sa dospelo k záveru, že trhy s plynom stále zaznamenávajú výskyty značnej volatility a že mechanizmus riadenia vnútrodennej volatility môže zohrávať úlohu pri predchádzaní nadmernému nárastu cien a pri stabilizácii trhu.
- (8) Podľa nariadenia (EÚ) 2022/2576 Agentúra Európskej únie pre spoluprácu regulačných orgánov v oblasti energetiky (ACER) má vypracovávať a zverejňovať denné odhady cien skvapalneného zemného plynu (LNG) a denné referenčné hodnoty LNG na základe údajov z trhu s LNG o transakciách, ktoré má agentúra ACER systematicky zbierať a spracúvať. Odhady cien a referenčné hodnoty LNG priniesli trhu väčšiu transparentnosť, čím posilnili schopnosť účastníkov trhu zabezpečiť dodávky LNG za konkurenčné ceny. V správe sa dospelo k záveru, že odhad ceny a referenčná hodnota LNG sa ukázali ako užitočné pri stabilizácii trhu.

- (9) V nariadení (EÚ) 2022/2576 sa stanovuje viacero ustanovení o bezpečnosti dodávok a solidarite v prípade stavu núdze v oblasti dodávok plynu, aby bolo možné lepšie koordinovať organizáciu opatrení v oblasti energetickej solidarity v prípade núdzovej situácie. Kapitola IV nariadenia (EÚ) 2022/2576 dočasne doplnila nariadenie (EÚ) 2017/1938, a to najmä tým, že sa v nej stanovuje automatické uplatňovanie mechanizmu solidarity v prípade neexistencie dvojstranných dohôd, ako aj rozšírenie mechanizmu solidarity na LNG a objemy plynu kritické pre bezpečnosť dodávok elektriny. Okrem toho nariadenie (EÚ) 2022/2576 stanovuje dočasné opatrenia na zníženie spotreby chránených odberateľov a záruky pre cezhraničné toky. V správe sa dospelo k záveru, že dočasné ustanovenia o bezpečnosti dodávok a solidarite sa ukázali ako užitočné na predchádzanie plynovej kríze, zmiernenie jej následkov, ako aj na uľahčenie úsilia o zníženie dopytu po plyne.
- (10) Záver vyplývajúci zo správy, a to že závažné ťažkosti v oblasti bezpečnosti dodávok energie do Únie pretrvávajú, platí aj naďalej. Situácia na svetových trhoch s plynom je naďalej veľmi napätá. Ceny plynu sú naďalej oveľa vyššie ako pred krízou, čo má neodvratné dôsledky pre kúpnu silu občanov Únie a konkurencieschopnosť podnikov z Únie. Ďalším aspektom súčasnej situácie je volatilita trhu s plynom. Z nedávnych výskytov značnej volatility zaznamenaných v lete a na jeseň 2023, spôsobených udalosťami ako štrajk v austrálskych zariadeniach LNG alebo poškodenie plynovodu Balticconnector, vyplýva, že trhy sú stále krehké a citlivé aj voči relatívne malým otrasom pri ponuke a dopyte. Prebiehajúca kríza na Blízkom východe predstavuje ďalšie významné geopolitické riziko s potenciálnym vplyvom na ceny a dodávky plynu. Za takýchto podmienok môže strach z nedostatku vyvolať silné reakcie, ktoré budú mať závažné dôsledky na ceny.

- (11) V dôsledku značného zníženia dovozu ruského plynu cez plynovod za posledný rok sa dostupnosť dodávok plynu do Únie v porovnaní s predkrízovými úrovňami do veľkej miery znížila. Pri súčasnej úrovni dovozu plynu cez plynovod bude dovoz z Ruska do Únie predstavovať podľa očakávaní približne 20 miliárd metrov kubických, pokiaľ sa tento nespoľahlivý dovoz úplne nepreruší. Bude to približne o 110 miliárd metrov kubických menej ako v roku 2021. Toto zníženie predstavuje riziko výskytu nedostatku plynu v Únii.
- (12) Svetové trhy s plynom sú v súčasnosti veľmi napäté a očakáva sa, že to tak ešte nejaký čas zostane. Svetové dodávky LNG sa za posledné dva roky zvýšili iba mierne, pretože prírastky skvapalňovacej kapacity boli obmedzené, v najväčších vývozných zariadeniach dochádzalo k výpadkom a znížili sa dodávky plynu do zariadení na skvapalňovanie zemného plynu. Významný nárast kapacity skvapalňovania zemného plynu sa očakáva až v priebehu roka 2025. V najbližšej budúcnosti sa teda predpokladá, že rovnováha na trhu zostane stále nestabilná. Táto situácia má negatívne dôsledky na ceny plynu, ktoré napriek tomu, že už nedosahujú maximá z leta 2022, naďalej zostávajú viac než dvakrát také vysoké ako pred krízou.

- (13) Vzhľadom na súčasné napäté trhové podmienky sa môžu ceny znovu nadmerne zvýšiť z dôvodu nepredvídaných udalostí a náhlych otrasov, akými môžu byť oživenie ázijského dopytu po LNG, ktoré by mohlo znížiť dostupnosť plynu na svetovom trhu s plynom, chladná zima, ktorá by mohla viesť k zvýšeniu dopytu po plyne až o 30 miliárd metrov kubických, extrémne poveternostné podmienky by mohli ovplyvniť prečerpávacie vodné elektrárne a výrobu jadrovej energie v dôsledku nízkej hladiny vody, čo by viedlo k následnému zvýšeniu dopytu po výrobe energie pomocou plynu, ďalšie narušenie kritických infraštruktúr ako sabotáž plynovodu Nord Stream v septembri 2022 alebo poškodenie plynovodu Balticconnector v októbri 2023, ako aj k zhoršeniu geopolitického prostredia a panoráma hrozieb v dodávajúcich regiónoch, napríklad v dôsledku krízy na Blízkom východe.
- (14) Vzhľadom na súčasnú napätú rovnováhu medzi ponukou a dopytom môže mať aj mierne narušenie dodávok plynu alebo dokonca len hrozba takéhoto narušenia dramatický vplyv na trh s plynom a spôsobiť závažné a trvalé poškodenie hospodárstva a občanov Únie.
- (15) V dôsledku súčasnej krízy je celá Únia vystavená rizikám nedostatku energie a vysokých cien energie. Pretrvávajúce závažné ťažkosti, ktoré naďalej ovplyvňujú bezpečnosť dodávok plynu do Únie, ako aj všetky nové ťažkosti a úroveň cien plynu môžu negatívne ovplyvniť hospodársku situáciu, konkurencieschopnosť priemyslu a kúpnu silu občanov.

- (16) Keďže Únia je jednotný trh, nedostatok plynu v jednom členskom štáte by mal vážne dôsledky vo všetkých ostatných členských štátoch, a to v podobe fyzického nedostatku dodávok plynu, cenovej volatility alebo narušenia priemyselných reťazcov v dôsledku možných obmedzení konkrétnych priemyselných odvetví v niektorom členskom štáte. Okrem toho, všetky členské štáty môžu v duchu solidarity naďalej prispievať k znižovaniu rizika nedostatku energie, a tým pomôcť pri obmedzení volatility cien plynu.
- (17) Predĺženie obdobia uplatňovania nariadenia (EÚ) 2022/2576 predstavuje výnimočné a časovo obmedzené opatrenie v reakcii na pretrvávajúce a nové závažné ťažkosti pri dodávkach energie, ktoré prinášajú riziko bezprostrednej krízy. Predĺžením uplatňovania sa jednoznačne zníži volatilita trhov a posilní solidarita.
- (18) Potreba konať je naliehavá. Nepredĺženie obdobia uplatňovania nariadenia (EÚ) 2022/2576, ktoré sa prestane uplatňovať 30. decembra 2023, by prinieslo riziko zmeny krehkej stability, ktorú Únia doteraz dosiahla, a zhoršila by sa odolnosť voči pravdepodobnému budúcemu vývoju, akým je napríklad úplné zastavenie dovozu ruského plynu. Predĺženie obdobia uplatňovania nariadenia (EÚ) 2022/2576 je tiež v súlade s plánom REPowerEU, ako to oznámila Komisia vo svojom oznámení z 18. mája 2022, ktorého cieľom je ochrániť občanov a hospodárstvo Únie pred nadmernými cenami a nedostatočnými dodávkami energie.

- (19) Pretrvávajúce napätie v oblasti dodávok energie odôvodňuje predĺženie obdobia uplatňovania ustanovení o agregácii dopytu a spoločnom nákupe v nariadení (EÚ) 2022/2576, keďže pomôžu zabezpečiť spravodlivejší prístup podnikov vo všetkých členských štátoch k novým alebo dodatočným zdrojom plynu. Uvedené ustanovenia pomáhajú zabezpečiť lepšie podmienky, než aké by sa inak uplatňovali na podniky nakupujúce plyn využitím poskytovateľa služieb, čím prispievajú k bezpečnosti dodávok.
- (20) Predĺžením obdobia uplatňovania ustanovení o agregácii dopytu a spoločnom nákupe by sa posilnila solidarita Únie pri nákupe a distribúcii plynu. V duchu solidarity bude predĺžená dostupnosť agregácie dopytu a spoločného nákupu podporovať najmä tie podniky, ktoré predtým nakupovali plyn len alebo hlavne od ruských dodávateľov, a to tak, že im pomôže získať dodávky od alternatívnych dodávateľov alebo poskytovateľov zemného plynu za výhodných podmienok.
- (21) V záujme podpory účastníkov trhu počas tejto zimy a ďalšieho vťahného obdobia by sa mala zabezpečiť kontinuita prevádzky mechanizmu AggregateEU. Súčasťou toho je aj možnosť predĺženia súčasnej zmluvy s poskytovateľom služieb v súlade s nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046³.

³ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ, Euratom) 2018/1046 z 18. júla 2018 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Únie, o zmene nariadení (EÚ) č. 1296/2013, (EÚ) č. 1301/2013, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 1304/2013, (EÚ) č. 1309/2013, (EÚ) č. 1316/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) č. 283/2014 a rozhodnutia č. 541/2014/EÚ a o zrušení nariadenia (EÚ, Euratom) č. 966/2012 (Ú. v. EÚ L 193, 30.7.2018, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1046/oj>).

- (22) V záujme zvýhodnenia odberateľov, dosiahnutia cenovej stability a bezpečnosti dodávok energie je predĺženie obdobia uplatňovania odôvodnené aj v prípade ustanovení nariadenia (EÚ) 2022/2576, ktorými sa zavádza mechanizmus riadenia vnútrodennej volatility, odhady cien LNG a referenčná hodnota LNG.
- (23) Vzhľadom na uvedené pretrvávajúce riziká ohrozujúce stabilné dodávky plynu je okrem toho vhodné o ďalší rok predĺžiť obdobie uplatňovania ustanovení v prípade stavu núdze v oblasti dodávok plynu, a to v súlade so zisteniami správy o pozitívnom účinku uvedených ustanovení. Hodnoty kritických objemov plynu v prílohe I zostanú platné aj na obdobie predĺženého uplatňovania nariadenia (EÚ) 2022/2576 do konca roka 2024.
- (24) Predĺženie uplatňovania nariadenia (EÚ) 2022/2576 by malo byť dočasné a malo by nadobudnúť účinnosť 31. decembra 2023, aby sa ním zabezpečilo kontinuálne uplatňovanie príslušných ustanovení, a malo by platiť jeden rok, do 31. decembra 2024. Predĺženie uplatňovania o jeden rok je potrebné a primerané vzhľadom na dlhodobú povahu závažných ťažkostí s dodávkami energie a výsledné riziká v oblasti cien a bezpečnosti dodávok, ktoré by mali podľa očakávaní pokračovať minimálne počas celého roka 2024. Berúc do úvahy, že objemy plynu agregované prostredníctvom platformy pre agregáciu dopytu do októbra 2023 sú už teraz trikrát väčšie ako požadovné objemy, predĺženie obdobia uplatňovania nariadenia (EÚ) 2022/2576 by nemalo zahŕňať povinnú účasť na agregácii dopytu.
- (25) Nariadenie (EÚ) 2022/2576 by sa preto malo uplatňovať do 31. decembra 2024.

- (26) Keďže cieľ tohto nariadenia nie je možné uspokojivo dosiahnuť na úrovni členských štátov, ale ho možno lepšie dosiahnuť na úrovni Únie, môže Únia prijať opatrenia v súlade so zásadou subsidiarity podľa článku 5 Zmluvy o Európskej únii. V súlade so zásadou proporcionality stanovenou v uvedenom článku, toto nariadenie nepresahuje rámec nevyhnutný na dosiahnutie tohto cieľa.
- (27) Nariadenie (EÚ) 2022/2576 by sa preto malo zodpovedajúcim spôsobom zmeniť,

PRIJALA TOTO NARIADENIE:

Článok 1
Zmeny nariadenia (EÚ) 2022/2576

Nariadenie (EÚ) 2022/2576 sa mení takto:

1. V článku 5 sa odsek 5 nahrádza takto:

„5. Komisia môže poskytovateľa služieb požiadať, aby poskytol všetky informácie potrebné na plnenie úloh stanovených v článku 7.“

2. Článok 10 sa vypúšťa.

3. V článku 31 sa druhý odsek nahrádza takto:

„Uplatňuje sa do 31. decembra 2024.“

4. Príloha I sa mení takto:

a) v časti a) sa poznámka pod čiarou 1 nahrádza takto:

„Údaje v prílohe I častiach a) a b) vychádzajú z údajov zimného posúdenia primeranosti podľa článku 9 nariadenia (EÚ) 2019/941, ktoré vykonala Európska sieť prevádzkovateľov prenosových sústav pre elektrinu (ENTSO-E), s výnimkou údajov týkajúcich sa Malty, ktorá pri výrobe elektriny závisí výlučne od dodávok LNG bez významných skladovacích kapacít. Vzhľadom na špecifickosť plynu s nízkou výhrevnosťou by sa hodnoty pre Holandsko v tejto tabuľke mali vynásobiť konverzným faktorom 37,89 vydeleným 35,17. V prílohe I časti a) sú uvedené jednotlivé mesačné objemy, ktoré sieť ENTSO-E vypočítala pre mesiace december 2022 až marec 2023; údaje v prílohe I časti b) pre mesiace apríl 2023 až december 2024 predstavujú priemer hodnôt v období od decembra 2022 do marca 2023.“;

b) v časti b) sa položka nahrádza takto:

„Maximálne objemy plynu kritické pre bezpečnosť dodávok elektriny podľa článku 23 na obdobie od apríla 2023 do decembra 2024 (hodnoty v miliónoch metroch kubických):“

Článok 2
Nadobudnutie účinnosti

Toto nariadenie nadobúda účinnosť 31. decembra 2023.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V ...

Za Radu
predseda/predsedička
